

S T A N O V I S K O

HLAVNÉHO KONTROLÓRA K NÁVRHU PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU MESTA STARÁ ĽUBOVŇA NA ROKY 2026, 2027, 2028

Hlavnou charakteristikou rozpočtu verejnej správy na roky 2026, 2027, 2028 sú vyššie výdavky na obranu, vyššie výdavky na zdravotníctvo, deficitné hospodárenie samospráv, nižšie bežné výdavky štátneho rozpočtu, čiastočná kompenzácia nákladov na energodotácie, čo ale v praktickej rovine bude znamenať premietnutie nevyhnutnej konsolidácie verejných financií s cieľom stabilizovať dlh a zabezpečiť udržateľnosť verejných výdavkov v súlade s Národným strednodobým fiškálnym rámcom. Predpokladaným výsledkom by malo byť postupné znižovanie deficitu, konsolidačné opatrenia a fiškálna disciplína rozpočtu verejnej správy.

Zo zverejneného stanoviska Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, kde sa o.i. uvádza „Na konci roka 2024 dosiahol hrubý verejný dlh Slovenska 59,3 % HDP. Podľa odhadu Rady pre rozpočtovú zodpovednosť by mal do konca roka 2025 vzrásť na 61,8 % HDP, čím by prekonal historické maximum z pandemického roku 2021 (60,2 % HDP). Stabilizáciu dlhu na strednodobom horizonte do roku 2027 nezabezpečí ani dodatočné konsolidačné úsilie v podobe splnenia vládou cielených [\[1\]](#) schodkov rozpočtu.“¹

Základom finančného hospodárenia je programový rozpočet, ktorý sa zostavuje na tri kalendárne roky a predstavuje kľúčový nástroj finančného manažmentu. Rozpočet vyjadruje ekonomickú samostatnosť samosprávneho územia. Úlohou rozpočtovania je zmobilizovať organizačné a finančné zdroje so zámerom naplňovať ciele samosprávy. Rozpočet samosprávy je súčasťou verejných financií a spolu so štátnym rozpočtom tvoria sumu celoštátnych rozpočtových príjmov a výdavkov.

Ročný rozpočet možno považovať za finančný plán zostavený na obdobie rozpočtovaného roku. Pojem programový rozpočet môžeme chápať ako skupinu viacerých oblastí (programov), logicky zložených zo vzájomne súvisiacich činností, ktoré samospráva vykonáva. Pojem **rozpočet orientovaný na výkonnosť je programový rozpočet, ktorý je doplnený o ciele, ktoré sa majú dosiahnuť v rámci jednotlivých programov**. Výkonnosť je synonymum pre ciele, prezentujúce výstupy a výsledky plynúce z činnosti samosprávy.

Programovo - výkonové rozpočtovanie vytvára tlak na kvalitu organizáciu riadenia a naplňovania ukazovateľov, mieru plnenia stanovených cieľov a nemotivuje k zbytočnému plytvaniu verejnými zdrojmi. Rozpočtový proces má v tomto prípade dve základné úlohy – definovať ciele a ukazovatele ich dosahovania a zároveň zabezpečiť zdroje na ich dosahovanie.

Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p. (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) mesto/obec pri výkone samosprávy zostavuje a schvaľuje rozpočet mesta, ktorý je základom jej finančného hospodárenia. Právny predpis nerieši podrobnosti zostavenia a schvaľovania rozpočtu mesta, ale v § 9 ods. 5 odkazuje na osobitnú právnu úpravu, ktorou je zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (ďalej len „zákon č. 583/2004 Z.z.“).

¹ BOROVSKÝ D., 2025. Rast verejného dlhu v krízach nekompenzujeme zodpovednou rozpočtovou politikou v lepších časoch [online]. Bratislava: Rada pre rozpočtovú zodpovednosť. Dostupné z <https://www.rrz.sk/rast-verejneho-dlhu-v-krizach-nekompenzujeme-zodpovednou-rozpocetovou-politikou-v-lepsich-casoch/>

Z platnej právnej úpravy vyplýva, že samospráva zostavuje svoj rozpočet a predkladá ho na schválenie oprávnenému orgánu, podľa § 11 ods. 4 písm. b) zákona o obecnom zriadení. Zastupiteľstvo je orgán, ktorý rozhoduje o základných otázkach života samosprávy a je mu vyhradené schvaľovať rozpočet samosprávy a jeho zmeny. Zákon o obecnom zriadení rieši proces zostavovania rozpočtu, v tomto prípade sa uplatňujú rozpočtové pravidlá uvedené v zákone č. 583/2004 Z.z.

Cieľom odborného stanoviska k návrhu Programového rozpočtu mesta Stará Ľubovňa na roky 2026, 2027, 2028 je poskytnúť poslancom zastupiteľstva a odbornej verejnosti informácie o:

- súlade oboznámenia verejnosti s postupom zverejnenia návrhu rozpočtu (informačná povinnosť),
- zákonnosti a súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, všeobecne záväznými nariadeniami Mesta Stará Ľubovňa,
- metodickej správnosti spracovania návrhu rozpočtu a programového rozpočtu,
- východiskách tvorby návrhu rozpočtu,
- vecnom a finančnom hľadisku tvorby návrhu rozpočtu,
- navrhovaných zmenách v konkrétnych programoch, podprogramoch so štatistickým vyhodnotením vybraných položiek a porovnaním v predchádzajúcich rokoch,
- cieľoch, ukazovateľoch a hodnote plnenia programov, podprogramov a vyhodnotení úspešnosti plnenia ukazovateľa,
- čiastkových záveroch k jednotlivým programom,
- záverečnom stanovisku a celkovom vyhodnotení návrhu rozpočtu.

Včasný, spoľahlivý a efektívny napĺňanie kontrolného systému v samosprávnej jednotke môže plniť jej základný cieľ: včas odhaľovať odchýlky od platných noriem, prijímať účinné opatrenia a tým chrániť **hospodárnosť, účelovosť, efektívnosť, transparentnosť a dôveryhodnosť využívania verejných prostriedkov územnej samosprávy**. Finančná kontrola, z hľadiska jej zákonom stanovených úloh ako aj z hľadiska uplatnenia základných funkcií kontroly (informačná, výchovná, represívna), má relatívne stále a jednoznačné zameranie. Cieľom finančnej kontroly je zabezpečiť o.i. aj včasný a spoľahlivý informovanie vedúceho orgánu verejnej správy o úrovni hospodárenia s verejnými prostriedkami a o vykonávaných finančných operáciách.

V záujme zachovania uvedených princípov je povinnosťou mesta :

- **sledovať v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia** podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonávať zmeny rozpočtu,
- v rámci programového rozpočtovania **vykonávať v priebehu rozpočtového roka monitorovanie a hodnotenie** plnenia programov rozpočtu a vykonávať zmeny programov rozpočtu,
- **vykonávať v priebehu celého roka kontrolu hospodárenia** s rozpočtovými prostriedkami podľa osobitných predpisov.

Návrh Programového rozpočtu mesta Stará Ľubovňa na roky 2026, 2027, 2028 posilňuje zodpovednosť za nakladanie s verejnými zdrojmi, a tým podporuje aj manažovanie rozpočtových výdavkov. Jeho prednosťou je skvalitňovanie informácií potrebných pre rozhodovanie o výdavkoch. Umožňuje identifikovať zmysel používania verejných zdrojov pri napĺňaní navrhovaných cieľov a zámerov.

Vybudovať systém územnej samosprávy na dobré verejné rozhodnutia je náročná analytická, manažérska a politicko - spoločenská úloha. Vyžaduje si politickú podporu, zdokonalenie

manažérskeho, metodického rámca a v neposlednom rade aj funkčné personálne a finančné kapacity. Úspešné krajiny 21. storočia s najvyššou kvalitou života hľadajú najvyššiu hodnotu (úžitok) pre svojich občanov, teda najlepšie spôsoby získavania a vynakladania verejných zdrojov - efektívnu verejnú správu zameranú na dosahovanie výsledkov.

V súlade s ust. § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, **p r e d k l a d á m** na rokovanie mestského zastupiteľstva dňa **23.10.2025**, odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu Programového rozpočtu Mesta Stará Ľubovňa na roky 2026, 2027, 2028 (ďalej len „*návrh Rozpočtu 2026 - 2028*“ alebo „*návrh rozpočtu*“ v príslušnom gramatickom tvare).

Programový rozpočet mesta je **základom finančného hospodárenia** a zároveň **základným programovým dokumentom**, podľa ktorého a na základe ktorého mesto plánuje realizáciu a finančné zabezpečenie svojich úloh a povinností, ktoré plní v súlade s osobitnými predpismi. **Navrhovaný rozpočet je strednodobým ekonomickým nástrojom finančnej politiky územnej samosprávy, ktorým sa prerozdeľujú (plánujú) verejné prostriedky na zabezpečenie financovania zverených úloh mesta.** Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. **Rozpočet mesta vyjadruje samostatnosť hospodárenia, obsahuje zámery a ciele**, ktoré bude mesto realizovať z výdavkov rozpočtu mesta, napr. Rozvojový program mesta, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a pod. Iba v prípade dostatočného finančného zabezpečenia môže mesto realizovať a plniť úlohy, môže pristupovať k záväzkom v dodávateľsko – obchodných vzťahoch alebo obdobných formách.

VÝCHODISKA SPRACOVANIA STANOVISKA

Pri spracovaní odborného stanoviska sa vychádzalo z posúdenia viacročného návrhu rozpočtu mesta z troch hľadísk:

1. zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu,
2. hľadisko metodickej a formálnej správnosti,
3. vecné hľadisko.

Subjekty verejnej správy sú povinné používať rozpočtovú klasifikáciu pri zostavovaní návrhu rozpočtu, jeho rozpise, spracovaní podrobného rozpočtu, sledovaní a vykazovaní údajov o jeho realizácii, rozpočtovaní a sledovaní finančných operácií a pri sledovaní pohybov na samostatných účtoch štátnych rozpočtových organizácií.

1. ZÁKONNOSŤ PREDLOŽENÉHO NÁVRHU ROZPOČTU

1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi (v čase spracovávanía návrhu), a to najmä zákonom :

- č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy*“ v príslušnom gramatickom tvare) ,
- č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov(ďalej len „*zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy*“ v príslušnom gramatickom tvare),

- č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákona o obecnom zriadení*“ v príslušnom gramatickom tvare),
- s nariadením vlády č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy,
- č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,
- č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov,
- č. 493/2011 Z.z. ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti,
- a opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42 zo dňa 8.12.2004 v znení neskorších predpisov, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie,
- a štatistickou klasifikáciou výdavkov verejnej správy v zmysle vyhlášky Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 257/2014 Z.z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (SK COFOG).
- a v súlade s prijatými všeobecne záväznými nariadeniami mesta.

1.2. Súlad so všeobecne záväznými nariadeniami Mesta Stará Ľubovňa

Predložený návrh rozpočtu mesta je spracovaný v súlade so všeobecnými nariadeniami mesta (ďalej „VZN“), ktoré spracovateľ uvádza v textovej časti návrhu rozpočtu, v návrhu rozpočtu priamo pri jednotlivých programoch, ale aj v úvodnej časti.

1.3. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Vyvesením návrhu rozpočtu mesta na úradnej tabuli mesta a na webovom sídle mesta dňa 1.10.2025, bola **splnená povinnosť** uložená v § 9 ods. 2 „*zákona o obecnom zriadení*“, podľa ktorého má byť návrh rozpočtu pred schválením zverejnený najmenej 15 dní spôsobom v mieste obvyklým, tak aby sa k návrhu rozpočtu mohli obyvatelia vyjadriť. V požadovanom termíne bol návrh rozpočtu zverejnený na webovom sídle, úradnej tabuli mesta (<https://www.staralubovna.sk/item/pr-mesta-stara-lubovna-1/>) .

2. METODICKÁ SPRÁVNOSŤ PREDLOŽENÉHO NÁVRHU ROZPOČTU

Predložený návrh rozpočtu mesta je **spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie** v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v znení opatrenia z 28. marca 2006 (č. MF/008978/2006-421), opatrenia z 23. apríla 2008 (č. MF/009212/2008-421) a opatrenia z 20. mája 2010 (č. MF/011928/2010-421), opatrenia z 18. augusta 2010 (č. MF/021218/2010-421), opatrenia z 29. októbra 2010 (č. MF/025825/2010-421), opatrenia z 20. februára 2012 (č. MF/010211/2012-421), ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy. Opatrením sa jednotne **určujú a triedia príjmy a výdavky rozpočtu vrátane ich vecného vymedzenia a finančné operácie s finančnými aktívami a pasívami**.

V rozpočtoch subjektov verejnej správy sa v súlade s § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov uplatňuje rozpočtová klasifikácia, ktorá umožňuje Ministerstvu financií SR vytvoriť výstupné zostavy za celý sektor verejnej správy, ktoré poskytnú vláde SR a NR SR - prehľad o príjmoch a smerovaní výdavkov sektora verejnej správy v rokoch 2026 až 2028 a ktorými zabezpečia údaje pre medzinárodné porovnávania.

Štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy sa použije v zmysle vyhlášky Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 257/2014 Z. z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (SK COFOG). Výdavky na roky 2026 až 2028 sa rozpisu do najnižšej úrovne tejto klasifikácie.

Návrh rozpočtu mesta je **spracovaný podľa Príručky na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2026 až 2028, číslo MF/007079/2025-41** a jednotlivých legislatívnych obmedzení (ďalej len „príručka“) vydaná v súlade s ust. § 14 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá obsahuje textovú a prílohovú časť. Rozpočet verejnej správy na roky 2026 - 2028 sa zostavuje za štátny rozpočet a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy, ktoré sú Štatistickým úradom Slovenskej republiky zaradené do sektora verejnej správy. **Rozpočtované príjmy a výdavky na rok 2026 sú záväznými ukazovateľmi**, pričom na nasledujúce dva rozpočtové roky, t. j. na roky **2027 a 2028, sú orientačné** a budú sa upresňovať v ďalšom rozpočtovom roku.

Návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2026 – 2028 (vládny Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2026 až 2028) bol schválený vládou SR dňa 10. októbra 2025 a ďalej je predmetom legislatívneho procesu, rokovania na 40. schôdzi NR SR. Predpokladá sa, že definitívna podoba zákona o štátnom rozpočte bude schválená, v čase spracovania stanoviska, nie je publikovaná. Návrh zákona zverejnený na webovom sídle:

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=9&ID=1037>.

Rozpočtový informačný systém eviduje a spracováva dáta verejnej správy. Subjekty verejnej správy sú povinné poskytovať do RISSAM.rozpočet údaje o schválenom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a rozpočtov na nasledujúce roky viacročného rozpočtu najneskôr do 20 kalendárnych dní odo dňa schválenia rozpočtu príslušným orgánom. Ak je rozpočet na nasledujúci rozpočtový rok schválený do 31. decembra bežného roka, mesto poskytuje údaje schváleného rozpočtu a schválený rozpočet na príslušný rozpočtový rok a rozpočty na nasledujúce roky viacročného rozpočtu najneskôr do 31. januára nasledujúceho rozpočtového roka, pričom počas rozpočtového provizória poskytujú v tomto rozsahu a termínoch údaje schváleného rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka.

2.1. Metodická správnosť predloženého návrhu programového rozpočtu

Návrh rozpočtu mesta je v súlade s § 4 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, **obsahuje údaje o zámeroch a cieľoch mesta, ktoré bude realizovať z výdavkov rozpočtu. Rozpracovanie návrhu rozpočtu do programov, podprogramov a prvkov** značne zvyšuje informačnú hodnotu návrhu s možnosťou prezentovať ciele a monitorovať ich dosahovanie.

Pri zostavovaní programových štruktúr postupovali správcovia rozpočtových kapitol podľa Metodického pokynu Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 5238/2004-42 na usmernenie programového rozpočtovania v znení dodatku č. 1 a dodatku č. 2 (Finančný spravodajca č. 8/2009) a

Manuálu k metodickému pokynu, týkajúceho sa formulovaniu zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov.

2.2. Východiská tvorby návrhu rozpočtu

Východiskom pre tvorbu návrhu rozpočtu bol predpokladaný návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2026 – 2028 – predikcia, Východiská daňovej prognózy MF SR – september 2025, schválené legislatívne zmeny dotknutých právnych noriem a prijatých konsolidačných opatrení, očakávaný vývoj hospodárenia mesta za rok 2025, skutočné hospodárenie mesta za roky 2023, 2024 a pripravované legislatívne zmeny zákonov a opatrenia vyplývajúce z bezpečnostnej a energetickej krízy. Na základe zhodnotenia reálneho naplnenia rozpočtu príjmov, mesto pristúpilo k zostaveniu výdavkovej časti rozpočtu.

3. TVORBA NÁVRHU ROZPOČTU, VECNÉ HLADISKO

Návrh rozpočtu je spracovaný podľa § 9 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej v členení na :

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok - rok 2026 (tabuľková časť, stĺpec č.9),
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku - rok 2027, (tabuľková časť, stĺpec č.10),
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2028, (tabuľková časť, stĺpec č.11).

Viacročný rozpočet je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet na príslušný rozpočtový rok. **Návrh rozpočtu mesta na príslušný rozpočtový rok je záväzný - rok 2026, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky majú orientačný charakter**, ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch. Posudzovaný návrh rozpočtu má charakter strednodobého rozpočtu ako procesný, legislatívny a manažérsky nástroj finančnej a ekonomickej politiky mesta.

Návrh rozpočtu mesta na rok 2026 je spracovaný v súlade s §10 ods. 3 až 7 zákona rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vnútorne členený na:

- a) bežný rozpočet, t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,**
- b) kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,**
- c) finančné operácie, t.j. finančné operácie – príjmová časť a výdavková časť.**

Návrh rozpočtu obsahuje predpokladaný objem podielu na daniach v správe štátu podľa zák. č. 564/2004 Z.z. v platnom znení (výnos dane z príjmov FO).

Návrh rozpočtu obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám, fyzickým osobám - podnikateľom, podnikateľským subjektom pôsobiacim na území mesta. Návrh rozpočtu obsahuje príjmy vyplývajúce zo všeobecne záväzných nariadení mesta, výdavky vo vzťahu k štátnym aj neštátnym školským zariadeniam a výdavky vyplývajúce z uzatvorených zmluvných vzťahov. Nezanedbateľný objem finančných prostriedkov predstavujú dotácie zo štátneho rozpočtu na prenesený výkon štátnej správy.

Návrh programového rozpočtu neuvádza konkrétnu výšku rozpočtu pre konkrétnu školu, či školské zariadenie, iba sumárnu hodnotu pre celé školstvo na území mesta (viď. Program 12: Školstvo, Výdavky programu : originálne kompetencie, predprimárne vzdelávanie MŠ, nenormatívne výdavky, prenesené kompetencie, Výdavky z vlastných príjmov škôl a školských zariadení, spolu v objeme 11.201.968€, čo predstavuje 52,85% z bežných výdavkov rozpočtu).

Návrh programového rozpočtu výdavkov predstavuje podrobne rozpracované zámery a ciele mesta (do týchto cieľov ešte môžu vstúpiť návrhom zmeny rozpočtu poslanci mestského zastupiteľstva) , **ktoré bude realizovať z výdavkov rozpočtu. Programové rozpočtovanie je systém založený na plánovaní úloh a aktivít územnej samosprávy v nadväznosti na jej priority a alokovanie disponibilných zdrojov do programov**, ktorých súčasťou sú aj položky výdavkov určené:

- **príspevkovej organizácii** (Program 2 Samosprávne činnosti MsÚ _ kapitálové výdavky programu, Program 3 Služby občanom),
- **na príspevok na mestskú autobusovú dopravu** (Program 8 Doprava a pozemné komunikácie),
- **rozpočtovým organizáciám - školy a školské zariadenia** (Program 12 Školstvo), (sumárny – čiastočne predpísaný rozpočet na jednotlivé školy a školské zariadenia, nepredpísaný na školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta),

ako právnickým osobám, zriaďovateľom ktorých je mesto a súčasne obsahuje finančné vzťahy k :

- **obchodným spoločnostiam** (Program 9 Životné prostredie, Kapitálové výdavky_ kapitálový transfer VPS, Program 11 Šport a kultúra) .

Návrh rozpočtu (tabuľková časť) obsahuje povinné údaje tak, ako to ukladá § 4 ods. 6 zák. č. 523/2004 Z.z. v platnom znení a ust. Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. – skutočné plnenie rozpočtu za roky 2023, 2024, schválený rozpočet a zmena na rok 2025, údaje o očakávanej skutočnosti v roku 2025, navrhovaný rozpočet na rok 2026, 2027, 2028.

Návrh rozpočtu v členení podľa ust. § 10 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z.z., doplnený o štatistické vyhodnotenia

Tab. č. 1 (v €)

Ukazovateľ	Schválený rozpočet 2025	%-ny podiel na cel. P/V	Očakávaná skutočnosť 2025	%-ny podiel na cel. P/V	Tempo rastu/- poklesu (c/a)	Rozpočet 2026	%-ny podiel na cel. P/V	Tempo rastu/- poklesu (f/c)	Rozpočet 2027	%-ny podiel na cel. P/V	Tempo rastu/- poklesu (i/c)	Rozpočet 2028	%-ny podiel na cel. P/V	Tempo rastu/- poklesu (l/c)
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n
Bežný rozpočet														
Bežné príjmy	19 408 657	97,14%	20 269 746	87,82%	104,44%	21 758 444	82,03%	107,34%	22 351 946	84,80%	110,27%	22 783 797	97,26%	112,40%
Bežné výdavky	19 173 308	95,96%	20 066 855	87,72%	104,66%	21 197 353	79,91%	105,63%	21 228 335	80,53%	105,79%	21 346 102	91,12%	106,37%
Výsledok hospodárenia	235 349		202 891		86,21%	561 091		276,55%	1 123 611		553,80%	1 437 695		708,60%
Kapitálový rozpočet														
Kapitálové príjmy	51 002	0,26%	655 336	2,84%	1284,92%	3 327 000	12,54%	507,68%	3 326 500	12,62%	507,60%	21 500	0,09%	3,28%
Kapitálové výdavky	299 222	1,50%	2 301 299	10,06%	769,09%	4 797 863	18,09%	208,48%	4 599 882	17,45%	199,88%	1 547 966	6,61%	67,26%
Výsledok hospodárenia - schodok	-248 220		-1 645 963		663,11%	-1 470 863		89,36%	-1 273 382		77,36%	-1 526 466		92,74%
Finančné operácie														
Finančné operácie - príjmová časť	520 783	2,61%	2 155 946	9,34%	413,98%	1 440 783	5,43%	66,83%	680 782	2,58%	31,58%	619 782	2,65%	28,75%
Finančné operácie - výdavková časť	507 912	2,54%	507 912	2,22%	100,00%	531 011	2,00%	104,55%	531 011	2,01%	104,55%	531 011	2,27%	104,55%
Výsledok hospodárenia	12 871		1 648 034		12804,24%	909 772		55,20%	149 771		9,09%	88 771		5,39%
Príjmy celkom	19 980 442		23 081 028		115,52%	26 526 227		114,93%	26 359 228		114,20%	23 425 079		101,49%
Výdavky celkom	19 980 442		22 876 066		114,49%	26 526 227		115,96%	26 359 228		115,23%	23 425 079		102,40%
Výsledok hospodárenia celkom	0		204 962			0			0			0		

Návrh rozpočtu je zostavený ako vyrovnaný, po schválení MsZ bude záväzný iba pre rok 2026. Návrh rozpočtu na rok 2026 obsahuje celkové príjmy vo výške 26.526.227€, očakávaná skutočnosť r. 2025 23.081.028€, čo predstavuje nárast o 3.445.199€, (r. 2024/2023_pokles o 1.864.633€ t.j. 7,68%) a v rovnakej výške i celkové výdavky.

Posudzovaný návrh rozpočtu možno charakterizovať ako **základný (prvotný – schvaľovaný v dostatočnom časovom predstihu roka 2026 z dôvodu možného predchádzania/obmedzenia rozpočtov, viazania výdavkov na úrovni roka 2025) rozpočet – určený na kvalifikovanú časť rozpočtového roka a na zabezpečenie činnosti, zrealizovanie výšky a včasnosti garantovaných platieb zo štátneho rozpočtu, príjmov od daňovníkov, poplatníkov, nájomníkov a pod.** Spracovateľ predkladá prehľad (výpočet) príjmov, kde vybrané položky obsahujú čiastočné rezervy, ktorými čiastočne (nie plnohodnotne) možno reagovať na dopady konsolidácie štátneho rozpočtu, príp. zvyšovania mzdových výdavkov vyplývajúcich aj zo znížených príjmov samosprávy z podielových daní, zmeny financovania predprimárneho vzdelávania a pod..

Spracovateľ predpokladá vecné vymedzenie prostriedkov a najvýznamnejšie zmeny **bežných výdavkov** v Programoch a položkách :

- **(zníženie)** Program 2: Samosprávne činnosti MsÚ: MsÚ – základný, tarifný plat, MsÚ – osobný príplatok, MsÚ – mimoriadne odmeny a jubilejné odmeny, MsÚ – prístup k internetu, MsÚ – výpočtová technika, Údržba budov, objektov alebo ich časti, Školenia, kurzy, semináre, porady a konferencie, Odstupné, Transfér neziskovým organizáciám,
Program 3 : Služby občanom: Matrika – základný, tarifný plat, osobný príplatok,
Program 4: Interné Služby: Špeciálne služby – právne služby a iné, Splácanie úrokov,
Program 5: Bezpečnosť a MOPS – MsP základný, tarifný plat, MsP Pracovné odevy, obuv a pracovné pomôcky, MsP chránená dielňa, Miestna občianska poriadková služba _ základný, tarifný plat, príplatky, odmeny,
Program 8: Doprava a pozemné komunikácie: Príspevok na údržbu mests. komunik.-RPM tabuľka č. 5,
Program 11: Šport a kultúra: Dotácia PO založ.mesto/Krytá plaváreň+Šport.hala/,
Program 12: Školstvo: Školstvo - prenesené kompetencie,
Program 13: Sociálne služby: zariadenie sociálnych služieb;
- **(zvýšenie)** – Program 2: Samosprávne činnosti MsÚ: MsÚ – plyn,
Program 4: Interné Služby: Špeciálne služby – audit, Služby spolu,
Program 6: Menšie obecné služby a podpora regionálnej a miestnej zamestnanosti: KMOS Základný, tarifný plat,
Program 7: Centrum zdieľaných služieb Stará Ľubovňa,
Program 8: Doprava a pozemné komunikácie: RPM - všeob.slужby – rezerva - bežné výdavky investičných akcií,
Program 9: Životné prostredie: Nakladanie s odpadom, základný tarifný plat,
Program 11: Šport a kultúra: Dom kultúry - kultúrne podujatia,
Program 12: Školstvo: Školstvo - originálne kompetencie, Školstvo - predprimárne vzdelávanie MŠ, Školstvo - prenesené kompetencie, Výdavky z vl. príjmov škôl a školských zariadení + prost.z r. 2025,
Program 13: Sociálne služby: opatrovateľská služba, komunitné centrá.

Pri vybraných položkách rozpočtu **nepredpokladá zmenu** : MsÚ – vodné, stočné.

Z toho **bežný rozpočet** je zostavený ako **prebytkový** vo výške **561.091€** (r. 2025 235.349€ r. 2025 očakávaná skutočnosť 202.891€, r.2024 321.859€, r. 2024 očakávaná skutočnosť 526€, r. 2023 1.667.936€, r. 2022 799.119€ , r.2021 1.327.959€, r.2020 1.258.752€) **kapitálový rozpočet so schodkom** vo výške **1.470.863€** (r. 2025 248.220€ r. 2025 očakávaná skutočnosť -1.645.963€, r.2024 1.298.111€, r.2024 očakávaná skutočnosť -1.405.446€, r.2023 1.572.545€, r.2022 predpokl. 3.406.641€, r.2021 1.817.225€, r.2020 514.877€), a **finančné operácie s prebytkom** vo výške **909.772€** (r. 2025 12.871€, r. 2025 očakávaná skutočnosť 1.648.034€, r.2024 976.252€, r.2024 očakávaná skutočnosť 1.492.475€, r. 2023 1.094.554€, r. 2022 2.886.522€, r. 2021 2.374.432€, r. 2020 956.347€).

Navrhovaný rozpočet príjmov

Tab. č. 2 (v €)

Rozpočet príjmov	skutočné plnenie r.2021	skutočné plnenie r.2022	skutočné plnenie r.2023	skutočné plnenie r.2024	predpokl. skutočnosť roka 2025	rozdiel r.2026 - 2025	Návrh na rok 2026
vlastné - výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	7 420 286	8 292 110	8 942 301	8 632 998	6 844 250	715 487	7 559 737
vlastné - daňové, nedaňové príjmy,	1 838 119	3 034 098	3 445 066	4 136 956	3 876 589	128 811	4 005 400
Vlastné príjmy spolu	9 258 405	11 326 208	12 387 367	12 769 954	10 720 839	844 298	11 565 137
granty a transfery	6 575 162	6 201 692	7 856 320	8 302 698	9 548 907	644 400	10 193 307
Kapitálové príjmy	626 752	3 847 371	2 151 877	668 442	655 336	2 671 664	3 327 000
Finančné operácie - príjmové	2 803 635	2 549 093	1 862 628	1 103 103	2 155 946	-715 163	1 440 783
Príjmy spolu	19 263 954	23 924 364	24 258 192	22 844 197	23 081 028	3 445 199	26 526 227

Výnos dane z príjmov poukazovaný zo štátneho rozpočtu, **predstavuje každoročne najväčšiu a najvýznamnejšiu zložku (časť) návrhu bežného rozpočtu** vlastných daňových príjmov. Pre rok 2026 predstavuje najpodstatnejšiu časť, t.j. 34,74% (r. 2025 34,00%, r. 2024 38,96%, r. 2023 51,63%, r. 2022 49,50%, r.2021 46,86%, r.2020 48,73%) z predpokl. celkových bežných príjmov.

Objem výnosu dane z príjmov v roku 2026 je rozpočtovaný vo zvýšenej výške predpokladaného roka 2025, v čase spracovania rozpočtu nie je schválený zákon o štátnom rozpočte na rok 2025.

Predpokladaná výška **príjmov z výnosu dane z príjmov v roku 2026 oproti predpokladanej skutočnosti roka 2026 je vyššia o 715.487€** (r. 2026/2025 nižšia o 1.930.200€, r. 2024/2023 nižší o 217.301€, r.2023 vyšší o 376.177€, r.2022/2021 nárast 503.537€, 2021/2020 nárast 358.745€, 2020/2019 pokles 16.935€, r.2019/2018 nárast o 699.463€, r. 2018/2017 4vyšší o 611.559€, r. 2017/2016 vyšší o 404.997€). **Návrh rozpočtu na roky 2026, 2027, 2028 uvažuje s nárastom v nasledujúcom roku 2026 a rastom výnosu v rozmedzí od 10,45% až do +21,48%-neho bodu** (%,ne „dvoj-ciferný nárast“ príjmov z výnosu dane z príjmov vychádza zo zmeny vykazovania vo financovaní predprimárneho vzdelávania. Za predpokladu výpočtu pôvodnej metodiky by rast rozpočtu predstavoval 8,89% - 10,30%, kde nárast transfery na školstvo (predprimárne vzdelávanie) je v rýchlejšom tempe ako pri dani z príjmov FO zo závislej činnosti).

V oblasti vlastných **daňových a nedaňových príjmov**, príjmov z vlastníctva, penále, (pokuty nerozpočtuje), poplatky za platené parkovanie a ďalšie poplatky, navrhovateľ predpokladá nárast – zvýšenie príjmov, oproti predpokladanej skutočnosti roku 2025.

Návrh rozpočtu mesta v tejto časti vychádza z platných všeobecne záväzných nariadení. Vplyvom navrhovaných zmien, zverejnených sadzieb vyplývajúcich z VZN č. 41 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území mesta Stará Ľubovňa a spracovaného návrhu rozpočtu, spracovateľ oproti predpokladanej skutočnosti roka 2025

- **predpokladá pokles** v položkách :
príjmy z prenájatých pozemkov,
dane za užívanie verejného priestranstva (MsP),
daň za psa,
daň za nevýherné hracie prístroje,
daň za ubytovanie,
nedaňových príjmov: príjmy z prenájatých budov, priestorov a objektov,
úroky z terminovaných vkladov,
- **predpokladá stagnáciu** v položkách:
dane za užívanie verejného priestranstva - ostatné,
- **predpokladá nárast** v položkách :
príjmov z administratívnych poplatkov,
poplatkov za opatrovateľskú službu,
dane z nehnuteľnosti – z pozemkov a zo stavieb,
dane z bytov a nebytových priestorov,
dane za užívanie verejného priestranstva (LJ),
poplatok za odvoz a likvidáciu odpadov,
poplatkov za platené parkovanie,
poplatky za sociálne služby,
poplatkov za stravné lístky od zamestnancov,

Bežný rozpočet sa povinne zostavuje ako vyrovnaný, resp. prebytkový. **V posudzovanom návrhu rozpočtu mesta prevažne ide o príjmové a výdavkové transakcie, ktoré sa každoročne (pravidelne) opakujú.**

Financovanie preneseného výkonu štátnej správy (matrika, register obyvateľstva, ŠFRB, stavebný poriadok, školstvo, opatrovateľská služba, projekty_MOPS a ďalšie....) bude naďalej prostredníctvom transferov zo štátneho rozpočtu, z toho **predpokladaný objem transferu pre školstvo** (*transfer na školstvo, transfer na ZŠ, dotácia na mestský školský úrad, dotáciu na dopravu, dieťa v hmotnej núdzi, MPC a NP PRIM, školstvo a špeciálna ZŠ, na činnosť CVČ, príjmy škôl a školských zariadení*) **predstavuje r. 2025 98,51%** (r.2024 89,45%, r.2023 80,32%, r.2022 80,96%, r.2021 80,32%, r. 2020 82,36%) z celkových transferov a r. 2025 45,32% z príjmov bežného rozpočtu (r. 2024 26,75%, r.2023 r. 28,63%, r.2022 26,75%, r. 2021 26,50%, r. 2020 28,63%).

Medziročný nárast transferov v rámci verejnej správy v položke transfer na školstvo predstavuje výšku 2026/2025 376.349€ (2025/2024 1.833.950€, 2023/2022 877.093€ 2021/2020 156.769€, 2020/2019 227.639€, r. 2019/2018 629.986€).

Od 1. januára 2025 je v súlade s novelou zákona poskytovaný nový druh príspevku - príspevok na súčasti výchovno-vzdelávacieho procesu materskej školy podľa § 4ag. Príspevok je určený na

financovanie školy v prírode, výletov, exkurzií, saunovania, športového výcviku a ďalších aktivít v súlade so školským vzdelávacím programom pre dieťa, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné alebo dieťa, ktoré je členom domácnosti, ktorej členovi sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.

Stravovanie detí MŠ je financované aj naďalej z výnosu dane z príjmov fyzických osôb (DPFO) na základe koeficientu určeného na potenciálneho stravníka MŠ uvedeného v prílohe č. 3 novely NV č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve.

V zmysle rozpisu **Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR rozpíše v mesiaci november 2025 normatívne príspevky materským školám v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a RÚŠS** (regionálnych úradov školskej správy) **pre zriaďovateľa Mesto Stará Ľubovňa**, čo bude navrhovateľ rozpočtu pravdepodobne upravovať rozpočtovým opatrením.

Výnos dane sa od roku 2025 rozdeľuje jednotlivým **obciam** podľa nasledovných váh:

- a. **28,8 %** (pôvodne 23 %) podľa počtu obyvateľov obce s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka, z toho 57 % prepočítaný koeficientom nadmorskej výšky obce,
- b. **40 %** (pôvodne 32 %) podľa počtu obyvateľov obce s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka prepočítaného koeficientom v závislosti od zaradenia obce do veľkostnej kategórie
- c. **24,9 %** (pôvodne 40 %) podľa počtu žiakov (detí, poslucháčov) škôl a školských zariadení zisteného zberom údajov podľa osobitného predpisu a prepočítaného príslušným koeficientom,
- d. **6,3 %** (pôvodne 5 %) podľa počtu obyvateľov obce, ktorí dovŕšili vek šesťdesiatdva rokov, s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka.

Po oboznámení sa s návrhom rozpočtu **je možné konštatovať, že posudzovaný návrh je zostavený v požadovanej štruktúre, vychádza z reálnych prepočtov podľa platných právnych noriem, z prepočtov podľa platných všeobecne záväzných nariadení** v navrhovaných hodnotách položiek, podpoložiek ako **základný (východzí) finančný rozpočet mesta.**

Pri navrhovanej konštrukcii návrhu rozpočtu je možné predpokladať naplnenie príjmovej časti rozpočtu avšak s opatrnosťou hospodára (pri náznakoch zmeny v dôsledku bezpečnostnej a energetickej krízy resp. inflácie, nedostatku disponibilných ľudských zdrojov, ďalších ekonomických a hospodárskych opatrení, napr. nárast minimálnej mzdy, jednorazové odmeny zamestnancov vo verejnej službe, príp. nárast miezd pedagogických a nepedagogických zamestnancov a pod. je potrebné byť opatrný a reagovať zmenou rozpočtu). Z dlhodobého hľadiska je potrebné identifikovať príležitosti aj v príjmovej časti rozpočtu a realizovať ich v praxi.

Aktívnymi krátkodobými opatreniami sa snaží navrhovateľ hľadať úspory vo výdavkoch. Opakovane upozorňujeme, že na účely prijímania, schvaľovania, plnenia a hodnotenia programov v jednotlivých rokoch je potrebné aplikovať vykonostné merateľné ukazovatele, vyjadrené nominálnymi hodnotami - číslami cieľovej hodnoty, t.z. aplikovať nielen finančné ukazovatele, ale aj hodnotové, merateľné ukazovatele.

Navrhovaný rozpočet výdavkov

Navrhovaný rozpočet bežných výdavkov je zostavený tak, aby zabezpečil financovanie výdavkov na výkon samosprávnych činností mesta podľa osobitných predpisov, činnosť rozpočtových organizácií a príspevkovej organizácie, výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov, výdavky spojené so správou, údržbou

a zhodnotením majetku mesta a majetku iných osôb, ktoré mesto užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov, záväzky vzniknuté zo spolupráce s inými obcami a organizáciami, úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných zdrojov financovania.

V návrhu rozpočtu **spracovateľ** vyčlenil **finančné prostriedky aj na poskytnutie dotácií**, ktoré mesto **môže poskytovať**, v súlade s § 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Spracovateľ vychádzal z požiadaviek jednotlivých odborných útvarov mesta, z požiadaviek príspevkovej organizácie, štatutárov školských zariadení, súkromných a cirkevných škôl. **Návrh rozpočtu neobsahuje bežné či kapitálové výdavky pre konkrétne školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti, výdavky uvádza iba všeobecne (ako druh výdavku) v Programe 12: Školstvo.**

V posudzovanom návrhu neboli zahrnuté návrhy obyvateľov, pripomienky poslancov mestského zastupiteľstva. Návrhy a pripomienky poslancov môžu byť zapracované v rámci rokovania mestského zastupiteľstva, prípadne budú zapracované v rozvojom program mesta a zapracované v rámci prípadných zmien rozpočtu v priebehu roka 2026. Mestské zastupiteľstvo v priebehu rozpočtového roka bude schvaľovať (za predpokladu úspešnosti predloženej žiadosti o NFP, príp. pozitívneho vývoja finančnej situácie mesta), výdavky ktoré predkladateľ zapracuje do návrhu zmeny programového rozpočtu mesta. Opakovanie platí, že schvaľovaním úspešnej žiadosti o nenávratný finančný príspevok je potrebné rozpočtovať aj budúce fixné a variabilné výdavky súvisiace s riadnou prevádzkou a údržbou, udržateľnosťou projektu.

Návrh rozpočtu je vecne a podrobne vymedzený v návrhu 13 – tých programov, podprogramov a prvkov. **Návrh rozpočtu celkových výdavkov r. 2025 je nižší o 2.325.562€** (r. 2024/2023 1.231.019€, 2023/2022 199.268€, 2022/2021 5.958.967€), **spracovateľ predpokladá pokles celkových výdavkov o 14,03%** (podobne to navrhovateľ predpokladal aj v tomto rozpočtovom roku a predchádzajúcich rokoch, podľa skutočného plnenia však napokon vyššie celkové bežné výdavky r. 2024 o 11,15%).

Navrhovateľ predpokladá vynaložiť **vyššie výdavky** v rámci programov: Program 1 Činnosť MsZ, MsR, a komisií MsZ, Program 2 Samosprávne činnosti MsÚ, Program 5 Bezpečnosť, Program 7 Spoločný obecný úrad pre územné rozhodnutie a stavebný poriadok, Program 8 Doprava a pozemné komunikácie, Program 9 Životné prostredie, Program 10 Rozvoj bývania,

Navrhovateľ predpokladá vynaložiť **rovnaké výdavky** v Programe 6 Menšie obecné služby a podpora regionálnej a miestnej zamestnanosti,

Navrhovateľ predpokladá vynaložiť **nižšie výdavky**: Program 3 Služby občanom, Program 4 Interné služby, Program 11 Šport a kultúra, Program 12 Školstvo, Program 13 Sociálne služby.

Navrhovaná výška výdavkov bežného rozpočtu je o 561.091€ (r. 2025 235.349€) nižšia ako sú predpokladané bežné príjmy rozpočtu, čím spracovateľ predpokladá vytvoriť **zdravý základ pre finančné zdroje na krytie kapitálových výdavkov** v súlade s ust. § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších zmien a doplnkov. **Návrh kapitálového rozpočtu predpokladá schodok vo výške 1.470.863€** (r. 2025 248.220€, r. 2024 1.298.111€, r. 2023 1.572.545€, r.2022 3.406.641€, r.2021 1.817.225€ €, r.2020 2.090.001€). Spracovateľ predpokladá čiastočné príjmy z predaja budov, čiastočné príjmy z predaja pozemkov, vybrané navrhované položky navrhuje v podstatne nižšej finančnej úrovni ako boli plnené v predchádzajúcich rokoch. **Na financovanie kapitálových výdavkov mesto predpokladá**

zhromaždiť disponibilné finančné zdroje najmä z prebytku v bežnej časti rozpočtu a prostriedkov akumulovaných na peňažných fondoch a úverových zdrojov. Ďalšie prípadné kapitálové príjmy budú zapojené do rozpočtu mesta na základe schváleného avíza o výške pridelených nenávratných finančných prostriedkov alebo na základe uznesenia o zmene rozpočtu mesta, o.i. aj v súlade s príslušnými uzneseniami o zmene pohybu majetku mesta.

Návrh kapitálového rozpočtu vo výdavkovej časti **odráža jednoročné vízie spracovateľa** (s výnimkou rekonštrukcie a nadstavby základnej školy Za vodou a ZŠ Podsadek – objekt na ulici Levočská, absentujú viacročné vízie), **všeobecne definuje objem finančných prostriedkov, ktoré bude schvaľovať osobitným schvaľovacím procesom**, prostredníctvom schvaľovania jednotlivých investičných aktivít, napr. dokumentu Rozvojový program mesta na rok 2026. Rozpočet kapitálových výdavkov zároveň **obsahuje finančné krytie _ dobeh investičných aktivít, ktoré boli osobitne schválené v roku 2025 alebo z r. 2025 finančne nekryté.** Na základe uvedeného je možné predpokladať, že **strategické rozhodnutia o výške a zložení kapitálových príjmov a kapitálových výdavkov budú priebežne schvaľované („ad hoc“) v priebehu rozpočtovaného roka 2025 uznesením mestského zastupiteľstva.**

Spracovateľ predpokladá vecné vymedzenie prostriedkov a najvýznamnejšie zmeny **kapitálových výdavkov** v oblasti:

- **(zníženie)** Program 2: Samosprávne činnosti MsÚ: RPM-projektová príprava - RPM tabuľka č. 4 (projektové zámery a projektové dokumentácie), Rekonštrukcia a modernizácia nerozdelené prostriedky,
- **(zvýšenie)** – Program 2: Samosprávne činnosti MsÚ: Nákup – výpočtová technika, RPM – výstavba - rekonštrukcia nerozdelené prostriedky, RPM-výstavba a rekonštrukcia - projekty EÚ a ŠR,
- Granty - projekty EÚ a ŠR SR - RPM-výstavba a rekonštrukcia - projekty EÚ a ŠR,
- Nákup objektov, pozemkov a nehmotných aktív spolu,
- RPM - výstavba infraštruktúry - nerozdelené prostriedky,
- RPM-2024-tab. č. 1a, 2025 - rezerva RPM.

V časti kapitálových príjmov (granty – projekty EÚ a ŠR SR) v roku 2026 a 2027 sa jedná o plnenie príjmov jednotlivo v objeme 3.300.000€,

V časti kapitálových výdavkov v roku 2026 a 2027 sa jedná o plnenie ambiciózných cieľov v objeme 3.500.000€.

Súčasťou návrhu rozpočtu mesta sú aj **výdavky z transakcií s finančnými aktívami a pasívami (výdavkové finančné operácie), ktoré budú použité na úhradu splátok istiny z úverov, pôžičiek.** Najpočetnejšia štruktúra finančných operácií (výdavkové operácie) je vo vzťahu k splátkam úverov zo ŠFRB, úhradám splátkového a kapitálového úveru. **Navrhovaná štruktúra a výška splátok v tejto časti rozpočtu zodpovedá podmienkam dohodnutých v zmluvných vzťahov.** V rozpočtovom roku 2026 bude navrhovateľ splácať úver z Environmentálneho fondu určený na rekonštrukciu verejného osvetlenia.

Opakovane je na mieste zdôrazniť zvýšený monitoring včasnosti úhrady splátok úverov od nájomníkov bytov zo ŠFRB, prípadne včasnosť prijímania opatrení zameraných na zníženie úhrady nedoplatkov, ktoré spracovateľ zhromažďuje prostredníctvom správcovskej spoločnosti SLOBYTERM, spol s.r.o.. Prípadný časový nesúlad úhrady záväzkov vyplývajúcich z týchto úverov z nájomného,

neodvádzanie nájomného v stanovenej výške a čase, môže negatívne ovplyvniť vyrovnanosť bežného rozpočtu a celkového hospodárenia mesta v nasledujúcich rokoch.

Na základe predloženého návrhu Programového rozpočtu Mesta Stará Ľubovňa na roky 2026, 2027, 2028 je možné konštatovať, že Mesto Stará Ľubovňa v roku **2026 navrhuje celkový rozpočet príjmov vyšší o 3.445.199€ (r. 2025 nižší o 2.413.117€) a celkový rozpočet výdavkov vyšší o 3.650.161€ (r. 2025 nižší o 3.120.486€)** oproti predpoklad rozpočtu roka 2025.

Podľa § 15 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody finančných prostriedkov peňažných fondov a realizujú sa ich návratné zdroje financovania. **V posudzovanom návrhu rozpočtu mesta má zostatok rezervného fondu a fondu rozvoja narastajúci trend.**

Podľa § 4 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet mesta musí obsahovať aj zámery a ciele, tzv. programový rozpočet. **Návrh programového rozpočtu je alokovaný do 13-tich programov. Každý program má stanovený zámer programu a aktivity, zodpovednosť; podprogram má stanovený cieľ, ukazovateľ a hodnotu plnenia. V jednotlivých programoch a finančnom vyjadrení je premietnutá celá činnosť mesta vrátane zabezpečenia predpokladaných rozvojových programov mesta. V číselnom vyjadrení predstavuje predpokladané použitie finančných prostriedkov v rámci navrhovaných položiek výdavkov. Cieľ, ukazovateľ a hodnota plnenia sú vecne a hodnotovo zadefinované, vyhodnoteniu úspešnosti plnenia ukazovateľa sa pozornosť nevenuje.**

Aktivity samosprávy by mali byť systematicky vyhodnocované aj následne a to nielen z pohľadu súladu so zákonom (súlad výdavkov, identifikácia, obstaranie, realizácia, úhrada), ale najmä z hľadiska výsledkov a výstupov (merateľných ukazovateľov, cieľov). Oproti súčasnosti je potrebné aplikovať oveľa viac analytický („vyššia hodnota za peniaze“) a menej právnický a účtovný pohľad.

Návrh programového rozpočtu zároveň posilňuje zodpovednosť za rozvrhovanie a nakladanie s verejnými zdrojmi, a tým podporuje aj manažovanie rozpočtových výdavkov. Jeho prednosťou je skvalitňovanie informácií potrebných pre rozhodovanie o výdavkoch. Umožňuje identifikovať účel používania verejných zdrojov pri napĺňaní navrhovaných cieľov a zámerov.

Návrh rozpočtu na obdobie rokov 2026 – 2028 neobsahuje návrh výsledkov hospodárenia obchodných spoločností ani návrh záväzných výkonnostných (merateľných) ukazovateľov navrhovateľa, ale aj príspevkovej spoločnosti. V súlade s princípom hospodárnosti, účelnosti, účelovosti, transparentnosti a z dôvodu, že mesto má zachovávať majetok v nezmenenej výške, je vhodné uvádzať návrh plánov - výsledkov hospodárenia obchodných spoločností, už aj preto, že o strategických obchodných otázkach spoločností rozhoduje samospráva prostredníctvom valného zhromaždenia.

Predkladateľ návrhu rozpočtu neuvažuje o výdavkoch vyplývajúcich z prehratých súdnych konaní. (Prehraté súdne konania a poplatky súvisiace s úhradou trov konania ovplyvňujú výsledok hospodárenia, ale aj cash flow). Na úhradu súdnych sporov mesto nemôže použiť návratné finančné prostriedky a ani kapitálový príjem z predaja majetku mesta, nakoľko kapitálový príjem môžeme použiť len na krytie kapitálových výdavkov.

V priebehu rozpočtového roka je potrebné zvažovať ďalšie úverové zaťaženie mesta pred prijatím nových úverov a zároveň dodržať proces posúdenia podľa § 17 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

ZÁVER

Princíp rozpočtového hospodárenia znamená, že **mesto je povinné hospodáriť v súlade so schváleným rozpočtom, ktorý sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový**. V priebehu rozpočtového roka musí sledovať vývoj svojho hospodárenia a v prípade potreby prijímať potrebné opatrenia, príp. reagovať na zníženie plnenia rozpočtu v oblasti príjmov viazaním rozpočtových výdavkov a pod.

Vyvesením návrhu rozpočtu mesta na úradnej tabuli mesta, dňa 1.10.2025, bola **splnená povinnosť** uložená podľa § 9 ods.2 zákona č. 369/1990 Zb.o obecnom zriadení (pred schválením zverejnený najmenej 15 dní spôsobom v mieste obvyklým).

Návrh rozpočtu mesta (tabuľková časť) **obsahuje povinné údaje tak, ako to ukladá § 4 ods. 6 zák. č. 523/2004 Z.z. v platnom znení** a ust. Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. – . – skutočné plnenie rozpočtu za roky 2023, 2024, schválený rozpočet a zmena na rok 2025, údaje o očakávanej skutočnosti v roku 2025, navrhovaný rozpočet na rok 2026, 2027, 2028.

Návrh rozpočtu mesta **je v súlade s § 4 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách** územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, obsahuje údaje o zámeroch a cieľoch spracovateľa, ktoré bude realizovať z výdavkov rozpočtu mesta. Rozpracovanie návrhu rozpočtu do programov, podprogramov a prvkov značne zvyšuje informačnú hodnotu návrhu s možnosťou prezentovať ciele a monitorovať ich dosahovanie. **Návrh programového rozpočtu je alokovaný do 13 programov. V číselnom vyjadrení predstavuje predpokladané použitie finančných prostriedkov. V jednotlivých programoch je premietnutá celá činnosť mesta vrátane zabezpečenia predpokladaných programov mesta.**

Viacročný rozpočet je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet mesta na príslušný rozpočtový rok. **Rozpočet mesta na príslušný rozpočtový rok je záväzný (rok 2026), rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky (2027, 2028) majú informačný charakter**, ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch. **Posudzovaný návrh rozpočtu má charakter strednodobého rozpočtu ako procesný, legislatívny a manažérsky nástroj finančnej a ekonomickej politiky mesta.**

Programové rozpočtovanie je systém založený na plánovaní úloh a aktivít územnej samosprávy v nadväznosti na priority a alokovanie disponibilných zdrojov do programov, ktorých súčasťou sú aj položky výdavkov určené :

- **príspevkovej organizácii (Program 2 Samosprávne činnosti MsÚ_kapitálové výdavky programu, Program 3 Služby občanom),**
- **príspevok na mestskú autobusovú dopravu (Program 8 Doprava a pozemné komunikácie),**
- **rozpočtovým organizáciám - školy a školské zariadenia (Program 12 Školstvo - sumárny – nepredpísaný rozpočet na jednotlivé školy a školské zariadenia, RPM – výstavba a rekonštrukcia – projekty EÚ a ŠR – kapitálové výdavky na školstvo),**

- **RPM – výstavba infraštruktúry – nerozdelené prostriedky, RPM 2025 – tab. č. 1a, rezerva, RPM rekonštrukcia a modernizácia – nerozdelené prostriedky,**

ako právnickým osobám, zriaďovateľom ktorých je mesto a súčasne obsahuje finančné vzťahy k :

- **obchodným spoločnostiam (Program 9 Životné prostredie – rutinná a štandardná údržba verejnej zelene, nakladanie s odpadom, Program 11 Šport a kultúra – dotácia PO založ. Mestom: plaváreň, športová hala, zimný štadión a dotácie na prerozdelenie, dotácia Lubovnianska mediálna spoločnosť).**

Návrh rozpočtu je zostavený ako vyrovnaný, po schválení MsZ bude záväzný iba pre rok 2026. Návrh rozpočtu na rok 2026 obsahuje **celkové príjmy** vo výške **26.526.227€**, **očakávaná skutočnosť r. 2025 23.081.028€**, čo predstavuje nárast o 3.445.199€, (r. 2024/2023_pokles o 1.864.633€ t.j. 7,68%) a v rovnakej výške i celkové výdavky.

Bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový vo výške 561.091€, kapitálový rozpočet so schodkom vo výške 1.470.863€, finančné operácie s prebytkom vo výške 909.772€

Návrh rozpočtu mesta v tejto časti vychádza z platných všeobecne záväzných nariadení. Vplyvom navrhovaných zmien, sadzieb vyplývajúcich z VZN č. 41 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území mesta Stará Ľubovňa a spracovaného návrhu rozpočtu, spracovateľ v **príjmovej časti rozpočtu:**

- predpokladá **pokles** v položkách : príjmy z prenajatých pozemkov, dane za užívanie verejného priestranstva (MsP), daň za psa, daň za nevýherné hracie prístroje, daň za ubytovanie, nedaňových príjmov: príjmy z prenajatých budov, priestorov a objektov, úroky z terminovaných vkladov;
- predpokladá **stagnáciu** v položkách: dane za užívanie verejného priestranstva - ostatné;
- predpokladá **nárast** v položkách : príjmov z administratívnych poplatkov, poplatkov za opatrovateľskú službu, dane z nehnuteľnosti – z pozemkov a zo stavieb, dane z bytov a nebytových priestorov, dane za užívanie verejného priestranstva (LJ), poplatkov za odvoz a likvidáciu odpadov, poplatkov za platené parkovanie, poplatky za sociálne služby, poplatkov za stravné lístky od zamestnancov.

Spracovateľ predpokladá vecné vymedzenie prostriedkov a najvýznamnejšie zmeny **bežných výdavkov** v programoch a položkách :

- **pokles** - Program 2: Samosprávne činnosti MsÚ: MsÚ – základný, tarifný plat, MsÚ – osobný príplatok, MsÚ – mimoriadne odmeny a jubilejné odmeny, MsÚ – prístup k internetu, MsÚ – výpočtová technika, Údržba budov, objektov alebo ich častí, Školenia, kurzy, semináre, porady a konferencie, Odstupné, Transfér neziskovým organizáciám, Program 3 : Služby občanom: Matrika – základný, tarifný plat, osobný príplatok, Program 4: Interné Služby: Špeciálne služby – právne služby a iné, Splácanie úrokov, Program 5: Bezpečnosť a MOPS – MsP základný, tarifný plat, MsP Pracovné odevy, obuv a pracovné pomôcky, MsP chránená dielňa, Miestna občianska poriadková služba _ základný, tarifný plat, príplatky, odmeny, Program 8: Doprava a pozemné komunikácie: Príspevok na údržbu mests. komunik.-RPM tabuľka č. 5, Program 11: Šport a kultúra: Dotácia PO založ.mesto/Krytá plaváreň+Šport.hala/, Program 12: Školstvo: Školstvo - prenesené kompetencie, Program 13: Sociálne služby: zariadenie sociálnych služieb;
- **nárast** – Program 2: Samosprávne činnosti MsÚ: MsÚ – plyn, Program 4: Interné Služby: Špeciálne služby – audit, Služby spolu, Program 6: Menšie obecné služby a podpora regionálnej a miestnej zamestnanosti: KMOS Základný, tarifný plat, Program 7: Centrum zdieľaných služieb Stará Ľubovňa, Program 8: Doprava a pozemné komunikácie: RPM - všeob.slужby –

rezerva - bežné výdavky investičných akcií, Program 9: Životné prostredie: Nakladanie s odpadom, základný tarifný plat, Program 11: Šport a kultúra: Dom kultúry - kultúrne podujatia, Program 12: Školstvo: Školstvo - originálne kompetencie, Školstvo - predprimárne vzdelávanie MŠ, Školstvo - prenesené kompetencie, Výdavky z vl. príjmov škôl a školských zariadení + prost.z r. 2025, Program 13: Sociálne služby: opatrovateľská služba, komunitné centrá.

Pri vybraných položkách rozpočtu **nepredpokladá zmenu** : MsÚ – vodné, stočné.

Spracovateľ predpokladá vecné vymedzenie prostriedkov a najvýznamnejšie zmeny **kapitálových výdavkov** v oblasti:

- **pokles** - Program 2: Samosprávne činnosti MsÚ: RPM-projektová príprava - RPM tabuľka č. 4 (projektové zámery a projektové dokumentácie), Rekonštrukcia a modernizácia nerozdelené prostriedky,
- **nárast** – Program 2: Samosprávne činnosti MsÚ: Nákup – výpočtová technika, RPM – výstavba - rekonštrukcia nerozdelené prostriedky, RPM-výstavba a rekonštrukcia - projekty EÚ a ŠR, Granty - projekty EÚ a ŠR SR - RPM-výstavba a rekonštrukcia - projekty EÚ a ŠR, Nákup objektov, pozemkov a nehmotných aktív spolu, RPM - výstavba infraštruktúry - nerozdelené prostriedky, RPM-2024-tab. č. 1a, 2025 - rezerva RPM.

V časti kapitálových príjmov (granty – projekty EÚ a ŠR SR) v roku 2026 a 2027 sa jedná o plnenie príjmov jednotlivo v objeme 3.300.000€, v časti kapitálových výdavkov v roku 2026 a 2027 sa jedná o plnenie ambiciózných cieľov v objeme 3.500.000€.

Po oboznámení sa s návrhom rozpočtu je možné konštatovať, že posudzovaný návrh je zostavený v požadovanej štruktúre, vychádza z reálnych prepočtov podľa platných právnych noriem, z prepočtov podľa platných všeobecne záväzných nariadení, v navrhovaných hodnotách položiek, podpoložiek ho možno považovať za základný (východiskový, konzervatívny, prvotný) – určený na kvalifikovanú časť rozpočtového roka a na riadne zabezpečenie činnosti, zrealizovanie výšky a včasnosti garantovaných platieb zo štátneho rozpočtu, príjmov od daňovníkov, poplatníkov, nájomníkov a pod.) finančný rozpočet mesta, výpočet príjmov, kde predpokladané vybrané položky obsahujú rezervy, ktorými možno reagovať na finančné plnenie príjmovej aj výdavkovej časti (dopady konsolidácie štátneho rozpočtu, zvyšovania mzdových výdavkov rozpočtu a znížených príjmov samosprávy z podielových daní, zmeny financovania predprimárneho vzdelávania).

Negatívne možno hodnotiť, že spracovatelia návrhu rozpočtu neuvažovali o náraste ceny, poplatkov zo vstupného mestskej plavárne, športovej haly, čo sú v súčasnosti príjmy obchodných spoločností avšak s presahom na udržanie výšky dotácie na športovú infraštruktúru.

Pri tejto konštrukcii návrhu rozpočtu je možné predpokladať naplnenie príjmovej časti rozpočtu avšak s opatrnosťou hospodára (pri náznakoch zmeny v dôsledku bezpečnostnej, energetickej krízy či inflácie, nedostatku disponibilných ľudských zdrojov, ďalších ekonomických a hospodárskych opatrení, napr. nárast minimálnej mzdy, nárast miezd pedagogických a nepedagogických zamestnancov a pod.) je potrebné byť opatrný a aktívne reagovať zmenou rozpočtu.

V návrhu rozpočtu **spracovateľ vyčlenil finančné prostriedky aj na poskytnutie dotácií, ktoré mesto môže poskytnúť**, v súlade s § 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Spracovateľ vychádzal z požiadaviek jednotlivých odborných útvarov výkonných zložiek mesta, z požiadaviek príspevkovej organizácie, zriaďovateľov školských zariadení, súkromných a cirkevných škôl. **Návrh rozpočtu neobsahuje bežné či kapitálové výdavky pre konkrétnu školu, školské zariadenie, tieto výdavky uvádza iba všeobecne v Programe 12: Školstvo. V posudzovanom návrhu neboli zahrnuté návrhy, pripomienky poslancov MsZ.** Návrhy a pripomienky poslancov môžu byť akceptované na rokovaní MsZ, prípadne zapracované v rozvojom program mesta a zapracované v rámci prípadných zmien rozpočtu v priebehu kalendárneho roka 2026.

Návrh kapitálového rozpočtu vo výdavkovej časti **odráža jednoročné vízie spracovateľa** (s výnimkou rekonštrukcie a nadstavby základnej školy Za vodou a ZŠ Podšadek – objekt na ulici Levočská, absentujú viacročné vízie), **všeobecne definuje objem finančných prostriedkov, ktoré bude schvaľovať osobitným schvaľovacím procesom**, prostredníctvom schvaľovania jednotlivých investičných aktivít, napr. dokumentu Rozvojový program mesta na rok 2024. Rozpočet kapitálových výdavkov zároveň **obsahuje finančné krytie _ dobeh investičných aktivít, ktoré boli osobitne schválené v roku 2025 alebo z r. 2024 finančne nekryté.** Na základe uvedeného je možné predpokladať, že **strategické rozhodnutia o výške a zložení kapitálových príjmov a kapitálových výdavkov budú priebežne schvaľované (ad hoc) v priebehu rozpočtovaného roka uznesením MsZ.**

Upozorňujem, že všetky prijímané uznesenia žiadostí o nenávratný finančný príspevok investičných zámerov je potrebné podrobiť aj analýze finančnej a ekonomickej udržateľnosti (budúce bežné prevádzkové náklady) z hľadiska možností rozpočtu a programovania.

Návrh rozpočtu na obdobie rokov 2026 – 2028 neobsahuje návrh výsledkov hospodárenia obchodných spoločností ani návrh záväzných výkonnostných (merateľných) ukazovateľov pre príspevkovú spoločnosť. V súlade s princípom transparentnosti a z dôvodu, že mesto má zachovávať majetok v nezmenenej výške, je vhodné uvádzať návrh plánov výsledkov hospodárenia obchodných spoločností, už aj preto, že o dôležitých otázkach spoločností rozhoduje mesto prostredníctvom valného zhromaždenia (a nateraz zároveň aj konateľa dvoch obchodných spoločností).

Návrh programového rozpočtu posilňuje zodpovednosť za nakladanie s verejnými zdrojmi, a tým podporuje aj manažovanie rozpočtových výdavkov. Jeho prednosťou je skvalitňovanie informácií potrebných pre rozhodovanie o výdavkoch. Umožňuje identifikovať zmysel používania verejných zdrojov pri napĺňaní navrhovaných cieľov a zámerov.

Cieľ, ukazovateľ a hodnotu plnenia navrhovateľ vecne a hodnotovo definuje v rámci programov, podprogramov, vyhodnoteniu úspešnosti plnenia ukazovateľa sa však už pozornosť nevenuje. „Koncept výpočtu hodnoty za peniaze“ je tak iba formálne naplnený! Avšak aktivity samosprávy by mali byť systematicky vyhodnocované aj následne, nielen z pohľadu súladu so zákonom, ale v prvom rade z hľadiska dosiahnutia cieľov, výsledkov s poukazom na hospodárnosť a efektívnosť. Oprosti súčasnosti je potrebné aplikovať oveľa viac analytický a menej právnický a účtovný pohľad. Za týmto účelom opakovane odporúčam hľadať výsledkovo (kvantitatívne a kvalitatívne = merateľné) orientované riešenia, ktoré prinesú ďalšie finančné zdroje vyplývajúce zo štrukturálnych zmien činnosti mesta a obchodných spoločností, príspevkovej spoločnosti, nevynímajúc aj školy a školské zariadenia.

Na záver je potrebné zdôrazniť, že pri dodržiavaní programového rozpočtu musí byť permanentne zabezpečená rozpočtová disciplína zo strany všetkých zainteresovaných subjektov,

ktoré sú napojené do rozpočtového procesu. Udržanie rozpočtovej rovnováhy je predpokladom, aby boli naplnené ciele viacročného programového rozpočtu.

Rozpočet je pre mesto základným programovým dokumentom, podľa ktorého a na základe ktorého mesto plánuje realizáciu a finančné zabezpečenie svojich úloh a povinností, ktoré plní v súlade s osobitnými predpismi, pričom jeho cieľom má byť :

- zabezpečenie účelnosti a efektívnosti čerpania výdavkov mesta,
- zvyšovanie zodpovednosti jednotlivých subjektov za čerpanie výdavkov,
- zabezpečenie väčšej participácie verejnosti na príprave programov a ďalšie zvyšovanie transparentnosti nakladania s verejnými prostriedkami.

Na základe vyhodnotenia procesov prípravy, tvorby a schvaľovania návrhu rozpočtu a následne spracovaného stanoviska, ako aj skutočností uvedených v tomto dokumente

o d p o r ú č a m

poslancom Mestského zastupiteľstva v Starej Ľubovni Programový rozpočet Mesta Stará Ľubovňa na rok 2026,

s c h v á l i ť b e z v ý h r a d

a na rok 2027, 2028

z o b r a ť n a v e d o m i e .

V Starej Ľubovni, dňa 15.10.2025

Ing. Ján Šidlovský, LL.M., v.r.
hlavný kontrolór